

ת"פ 54460/03/21 - מדינת ישראל נגד סלומון טסמה

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 54460-03-21 מדינת ישראל נ' טסמה

בפני כב' השופט אילן סלע
מדינת ישראל באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי), ע"י עו"ד המאשימה
יעל ריצ'קר
נגד
סלומון טסמה
ע"י ב"כ עו"ד מיכאל עירוני
החלטה
הרקע וטענות הצדדים

1. ביום 29.11.21 הורשע הנאשם על פי הודאתו בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום שתוקן במסגרת הסדר טיעון: חמש עבירות של סחר בסמים מסוכנים לפי סעיפים 13 ו-19א' לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], תשל"ג-1973, שתי עבירות של סחר בנשק ותחמושת לפי סעיף 144(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, שתי עבירות של נשיאת נשק לפי סעיף 144ב' לחוק העונשין ושתי עבירות של נשיאת והובלת תחמושת ואביזר תחמושת לפי סעיף 144(ב) סיפא לאותו חוק.

2. בכתב האישום מפורטים שישה אישומים הכוללים ביצוע עסקאות סמים ונשק עם סוכן שפעל בשליחות משטרת ישראל. באישום הראשון, מכר הנאשם לסוכן 9.7 גרם קוקאין בתמורה לסך של 4,500 ₪. באישום השני, מכר הנאשם לסוכן 9.99 גרם קוקאין בתמורה לסך של 4,300 ₪. באישום השלישי, מכר הנאשם לסוכן 9.9396 גרם קוקאין בתמורה לסך של 4,300 ₪. באישום הרביעי, מכר הנאשם לסוכן אקדח הזנקה מסוג Retay שהוסב לירי תחמושת קליעים בקליבר 9 מ"מ קצר עם מחסנית תואמת וכדורי 9 מ"מ בתמורה לסך של 37,000 ₪, ותוספת של 1,300 ₪ דמי תיווך לנאשם. באישום החמישי, מכר הנאשם לסוכן 0.82 גרם קוקאין בתמורה לסך של 300 ₪, וכמו כן העביר הסוכן עבור הנאשם גוש קוקאין לאדם אחר תמורת סך של 700 ₪ מתוכם העביר 300 ₪ לסוכן. באישום השישי, מכר הנאשם לסוכן אקדח הזנקה BLOW שהוסב לירי תחמושת קליעים בקליבר 9 מ"מ יחד עם מחסנית תואמת ושני כדורי 9 מ"מ בתמורה לסך של 42,000 ₪, ותוספת של 2,500 ₪ דמי תיווך לנאשם. כלל העבירות נעברו בתקופה שמיום 2.12.20 עד יום 19.1.21.

3. עם הגשת כתב האישום, ביום 25.03.21, עתרה המאשימה למעצרו של הנאשם עד תום ההליכים, ובית המשפט (כב' השופטת מרים ליפשיץ-פריבס) הורה ביום 19.04.21 על קבלת תסקיר מעצר בעניינו של הנאשם, במסגרתו ייבחן שירות המבחן לצד המסוכנות הנשקפת מהנאשם, גם חלופות מעצר ובכלל זה גם חלופה טיפולית.

4. תסקיר שירות המבחן הוגש ביום 27.05.21 ובמסגרתו פורטו נסיבות חייו הקשות של הנאשם, מאז עלייתו

ארצה עם בני משפחתו מאתיופיה בהיותו בן שנתיים. על מנת שלא לפגוע בצנעת הפרט של הנאשם ומשפחתו אסתפק בכך שהנאשם חי את כל ילדותו תחת קשיים רבים ומשמעותיים. בכלל זה, בבית ובבתי הספר השונים בהם למד. גם קשיים כלכליים משמעותיים לא פסחו על הנאשם ומשפחתו.

5. עוד עלה, כי הנאשם צורך סמים מגיל צעיר מאוד אז גם החל את מעורבותו בפלילים. תחילה צרך סמים מסוג קנאביס והוא העמיק את צריכתו בהדרגה עד לכדי שימוש אינטנסיבי, בכלל זה בסמים קשים מסוג קוקאין. טיפול שקיבל לאחר שהיה אסיר בשל עבירות סמים לא צלח בשל סירובו לטיפול, מאחר ולא תפס את עצמו כמכור וכמי שנזקק לטיפול.

6. קצין המבחן ציין כי עוד בשנת 2018, אז הגיע הנאשם לשירות המבחן במסגרת הליך קודם, ההתרשמות הייתה מדפוסים התמכרותיים וההערכה הייתה כי קיים צורך להשתלבות הנאשם במסגרת טיפולית אינטנסיבית. ואולם, הנאשם התקשה להכיר בדפוס צריכתו הבעייתית לסמים ושלל נכונות להשתלב בהליך טיפולי משמעותי. כך גם הייתה ההתרשמות שעה שהנאשם הגיע לשירות המבחן פעם נוספת בראשית שנת 2020.

7. קצין המבחן ציין גם את התרשמותו מיכולת עצמית מוגבלת מצד הנאשם לערוך התבוננות מעמיקה על הבעייתיות שבהתנהגותו, ואת המסוכנות הגבוהה לביצוע עבירות אלימות ועבירות סמים בהעדר מענה טיפולי אינטנסיבי. לצד זאת, ציין קצין המבחן כי הנאשם מבטא מוטיבציה להשתלב בהליך טיפולי ייעודי בתחום ההתמכרויות הגם שמדובר בביטוי ראשוני. בסופו של יום, בא קצין המבחן בהמלצה לאפשר לנאשם להתייצב לראיון קבלה בקהילה טיפולית.

8. המאשימה התנגדה, ואולם בית המשפט (כב' השופטת מרים ליפשיץ-פריבס) בהחלטה מיום 15.07.21, קיבל את המלצת שירות המבחן והורה לו להשלים את בחינת האפשרויות השונות לחלופת מעצר.

9. ראיון הקבלה בקהילת "מלכישוע" נדחה מעת לעת בשל סיבות שונות, עד שביום 11.01.22 הודיע שירות המבחן כי הנאשם נמצא מתאים להשתלב במסגרת הקהילה הטיפולית "מלכישוע". לעת הזו, בא שירות המבחן בהמלצה לאפשר את השתלבותו של הנאשם בקהילת "מלכישוע" לצד העמדתו בצו פיקוח לתקופה של ששה חודשים, כשהוא מצביע על הצורך בניצול העיתוי הנוכחי בו הנאשם גילה לראשונה כוונות לעריכת שינוי חיובי ורצון להשתלב בקהילה הטיפולית.

10. כאמור, בין לבין הודה הנאשם במיוחס לו וההליך נקבע לטיעונים לעונש. ברם, ב"כ הנאשם עתר לאימוץ המלצת שירות המבחן, הפנייתו של הנאשם לקהילת "מלכישוע" ודחיית שמיעת הטיעונים לעונש.

11. המאשימה התנגדה למבוקש. היא הצביעה על רמת המסוכנות הגבוהה מאוד הנשקפת מהנאשם אשר הורשע בעבירות חמורות של סחר בסמים ובנשק. נטען, כי אופי התנאים בקהילה הטיפולית אינו יכול לצמצם, וודאי שלא לאיין, מסוכנות זו.

12. כן נטען, כי הנאשם אינו עומד בתנאים שנקבעו בעניין **סוויסה** (בש"פ 1981/11 **מדינת ישראל נ' סוויסה** (פורסם בנבו, 21.03.11)) לחריגה מהכלל לפיו הפניה לטיפול של גמילה מסמים תיעשה בשלב גזירת העונש ולא בשלב המעצר. כך, במקרה זה, הנאשם טרם החל בהליך גמילה לפני מעצרו. כך, סיכויי הצלחת ההליך הטיפולי נמוכים, כפי שעולה מתסקיר שירות המבחן. וגם, סוג העבירות המיוחסות לנאשם - סחר בסמים ובנשק, אינם מתאימים להליך טיפולי בשלב זה.

13. בדיון שהתקיים ביום 17.01.22 הצביע ב"כ הנאשם על נסיבות חייו הקשות של הנאשם כפי שפורטו בתסקיר שירות המבחן, על פוטנציאל השיקום כפי שעולה מהתסקיר ועל כך שהנאשם עצור כבר כ-10 חודשים. לדבריו, ההלכה שנקבעה בעניין **סוויסה** אינה רלוונטית למקרה זה, שכן במקרה זה מדובר בנאשם שהורשע וממתין לגזירת עונשו, וזהו המקום הראוי והמתאים להליך הטיפולי.

14. מנגד, ב"כ המאשימה שבה על הטענות שהעלתה בכתב באשר לחומרת העבירות, המסוכנות הנשקפת מהנאשם, והקושי בהצלחת הליך טיפולי.

דיון והכרעה

15. אכן, הכלל הוא כי מקומם של הליכי טיפול וגמילה הוא בשלב ביצוע העונש ולא בשלב המעצר. כך הוא בוודאי מקום בו מדובר בביצוע עבירות חמורות נוספות לצד עבירות הסמים. כך בעבירות אלימות, ועל אחת כמה וכמה בעבירות נשק. ברם, אני סבור כי במקרה זה קיימות נסיבות חריגות, בהן ישנו אינטרס ציבורי חברתי במתן הזדמנות לנאשם לשקם את חייו, ולאפשר את התחלתו של הליך השיקום בשלב זה, שבין הכרעת דינו של הנאשם לגזירת עונשו.

16. יש יסוד לטענת ב"כ הנאשם, כי יש לבחון את הבקשה להורות על הפניית הנאשם לקהילה הטיפולית בשלב הדינו הנוכחי בשונה מהדיון בשאלת הפניית נאשם להליך טיפולי במסגרת דיון בהליכי מעצר שטרם הכרעת הדין. זאת, לא אך בשל כך שבשלב שאחר הכרעת הדין, הנאשם נטל אחריות על מעשיו ויש בכך כדי להוות בסיס לקיומו של הליך טיפולי; אלא בשל כך שבשלב דינו זה, יש לאפשר לנאשם לשכנע את בית המשפט כי בעניינו קיים אפיק שיקומי, כדי לאפשר לבית המשפט לבחון במסגרת גזירת העונש את שאלת הסיכוי לשיקומו של הנאשם, בהתאם להוראת סעיף 40(ד)(א) לחוק העונשין.

17. בעניין זה נאמר כי "שלילה מוחלטת של אפשרות להתחיל בהליך שיקום במסגרת של חלופת מעצר, רק מהטעם שמדובר בהליך של מעצר ובשעה בה ניתן למצוא חלופת מעצר המקיימת את הוראות חוק המעצרים, פוגעת פגיעה של ממש בהגנת נאשם, וזאת ללא כל תכלית ראויה של ממש" (מ"ת (מחוזי-חי') 686-03-13 **מדינת ישראל נ' טספיה** (פורסם בנבו, 12.06.13)). לכן, בהתקיים שני התנאים, קיום סיכוי של ממש לשיקום, שניתן לבוחנה בדרך שתהווה חלופת מעצר מספקת לאיון המסוכנות הנשקפת מהנאשם בשלב זה, נכון לבחון, בפרט באותם מקרים חריגים, אפשרות חלופת מעצר בדרך שתבחן תחילתו של הליך טיפולי, שתסייע בגזירת עונשו של הנאשם.

14. כפי שפורט בתסקיר שירות המבחן, נסיבות חייו של הנאשם היו קשות. גדילתו בתנאי הזנחה רגשית וחינוכית

מבלי שהיה לו גב תומך ומכוון יש לה חלק לא מבוטל, ושמא מכריע, בנפילתו למקומות אליהם הגיע. בכלל זה, התדרדרותו, כבר בגיל צעיר מאוד, לשימוש בסמים, גם סמים קשים. בהעדר גב תומך, גם ניסיונות הגמילה בעבר כשלו. נסיבות אלו מביאים את מקרה זה להימנות בין אותם מקרים חריגים שיש למצות את הדרך הטיפולית בטרם גזירת העונש ובכלל זה בשלב זה של ההליך (השוו: בש"פ 1152/17 **דרבה נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 20.02.17); בש"פ 8791/10 **לוי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 20.12.10); בש"פ 5239/14 **וינברג נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 4.08.14); מ"ת (מחוזי-ים) 40515-01-18 **מדינת ישראל נ' חימי** (פורסם בנבו, 29.03.18)). זאת גם מבלי שהתקיימו התנאים שפורטו בעניין **סויסה**, שכן הנאשם לא החל בהליך גמילה עובר למעצרו, סיכויי הצלחת השיקום אינם מוערכים כגבוהים ולנאשם מיוחסות גם עבירות סחר בסמים ובנשק.

15. אכן, עמדו בפני הנאשם הזדמנויות קודמות בעבר והוא לא השכיל לנצלן. ואולם, באותה עת הוא טרם היה בשל ולו לגלות ראשית מוטיבציה לעריכת שינוי ולשיתוף פעולה עם המושיטים לו יד לעזרה. עתה נפתח פתח. הנאשם עבר שינוי ועתה הוא רוצה להשתלב בטיפול, בהיותו מודע לקשיים הכרוכים בו, בפרט בשים לב לכללים הנהוגים בקהילת "מלכישוע", על מנת להתנתק מעולם הפשע ולנהל אורח חיים נורמטיבי. הפתח אמנם גם עתה צר כחודה של מחט, אך אפשר - וכך יש לקוות - שעתה הנאשם ינצל את השעה וירחיב את הפתח.

16. נכון, גם כיום שירות המבחן היה מסויג תחילה מיכולתו של הנאשם להתמסר לטיפול אינטנסיבי כנדרש בקהילה אליה התקבל. בפרט שכאמור, הוא לא השלים בעבר את ההליך הטיפולי שנטל בו חלק. אולם דווקא העובדה כי גורמי המקצוע, ובפרט אלו האמונים על קבלת המטופלים לקהילת "מלכישוע", מצאו את הנאשם מתאים להשתלב בקהילה שעה שהם מודעים לכל הנתונים והנסיבות, מלמדת כי הם סברו שהנאשם אכן זקוק להליך גמילה זה, כי יש לו רצון להתמסר להליך, וכי יש סיכוי שההליך יצליח (ראו: בש"פ 8791/10 בעניין **לוי**).

17. כפי שציין שירות המבחן, בהעדר הליך טיפולי אינטנסיבי בתחום ההתמכרויות קיימת רמת סיכון גבוהה להישנות העבירות. טיפול במסגרת ריצוי עונש מאסר בלבד סיכויי להצליח נמוכים פי כמה, אם בכלל, בשים לב לתנאי הפתיחה של הנאשם. במובן זה, יש לראות בעת הזו כמעין שעת נעילה, שאם חלילה תנעל הדלת בפני הנאשם, שמא שוב לא תמצא התקווה.

18. שומה אפוא לעשות כל מאמץ למיצוי הפוטנציאל השיקומי של הנאשם. מאמץ זה יש לעשות לא רק עבור הנאשם כי אם גם עבור החברה אשר תהנה מפירות התהליך, אם יצליח, לא רק בכך שיימנעו מלהיעשות בקרבה עבירות נוספות (ראו: ע"פ 8087/03 **כהן נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 1.02.06); ת"פ (מחוזי-חי') 23069-08-09 **מדינת ישראל נ' בריטש רזפטר** (פורסם בנבו, 3.06.10)), אלא גם בכך שהיא הצליחה לשקם אחד מבניה ולהעלותו על הדרך הטובה (ראו: בש"פ 1152/17 בעניין **דרבה**; ע"פ 2420/15 **אבטליון נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 29.11.15)).

19. אדרבה, יש בשלב זה כדי לסייע בידי הנאשם לאמץ את כוחותיו במסגרת ההליך הטיפולי, בידועו כי אם ייכשל בו, הדבר יבוא לידי ביטוי במסגרת הטיעונים לעונש, כשם שהצלחתו בהליך תבוא לידי ביטוי באותה מסגרת. נכון הדבר לנצל מצב דברים זה לתכלית הראויה של שיקום הנאשם, בפרט במקרה זה.

20. הנה כי כן, לא נעלמה ממני המסוכנות הנשקפת מהנאשם נוכח המעשים בהם הורשע. הן עבירות הסמים והן עבירות הנשק הן עבירות המקימות מסוכנות סטטוטורית. בעבירות נשק, ככלל, נוכח המסוכנות הרבה הטבועה בהן, לא ניתן להסתפק במעצר שאינו אחר סורג וברית, אלא רק במקרים חריגים (ראו: פ"פ 6045/20 אבו צהיבאן נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 7.09.20)). בוודאי בשים לב לעברו הפלילי של הנאשם, הכולל, על אף היותו צעיר לימים, הרשעות לא מבטלות בעבירות סמים, כולל סחר בסמים, בגינם ריצה עונשי מאסר, ואף תלוי כנגדו מאסר מותנה. גם לא נעלמו מעיני הערות שירות המבחן אודות תנאי שהייה בקהילה הטיפולית שהשהות בה היא לפי תנאי המקום והיא רשאית להרחיק את המטופל במידה ויפר את תנאי המסגרת, והמטופל אף יכול להחליט לעזוב את המסגרת מיוזמתו.

21. ואולם, בשים לב לנסיבות ביצוע עבירות הנשק, כשהנאשם למעשה שימש כמתווך בעסקאות ולא היה מי שהיה מקור כלי הנשק, ושעל פניו הבסיס לביצוען הוא בצע כסף הקשור ביסודו לעבירות הסמים, ובשים לב לתקופה בה הנאשם כבר שוהה במעצר - למעלה מעשרה חודשים, כשאל מול כל אלו, עומדת בפני הנאשם ההזדמנות ליטול חיו בידיו ולהרים עצמו מהמדרון בו פסע מאז ילדותו, ונוכח הפוטנציאל והתועלת שבשילובו של הנאשם בקהילה הטיפולית לנאשם ולחברה בכללה, אני סבור כי נקודת האיזון נוטה לעבר חלופה זו. יש גם לקחת בחשבון, שהקהילה הטיפולית המוצעת כוללת סדרי פיקוח נאותים כשחזקה על האחראים בקהילה הטיפולית "מלכישוע" שיעקבו אחר פעילות הנאשם בתוכה, וכי אם חלילה יעזוב הנאשם את הקהילה ללא רשות, היא תדווח על כך ללא שיהיו בהתאם לנהלים.

22. שוב אציין, כי קשה להפריז בחומרת המעשים. הדעת על כך תינתן בוודאי בבוא היום בעת גזירת העונש. לעת הזו נכון לתת לנאשם את ההזדמנות, שמא האחרונה, להיגמל מהסם. בהקשר זה, גם חשוב להדגיש בפני הנאשם באופן ברור, כי אין במתן האפשרות להלך בדרך הטיפולית בשלב זה כדי ללמד על העונש שיושט בסופו של יום, ואף אין בכך כדי להביע עמדה לעניין זה. אל לו לנאשם לתלות ציפיות כאלו או אחרות. הדבר נעשה אך כדי לאפשר בידיו להציג בפני בית המשפט במסגרת הטיעונים לעונש את האפשרות שהוא אכן ישתקם. הדבר היחיד שנכון שהנאשם ישים לנגד עיניו בשלב זה, הוא כי ניתנה לו הזדמנות יקרה, שספק אם אי פעם תחזור, להלך בדרך שתשנה את אורחות חיו ותעלה אותו על דרך המלך, ועל כן טוב יעשה אם יפעל להפיק את המיטב וישכיל לאחוז בכל כוח בחבל ההצלה שניתן לו ולא ירפה מלדבוק באפשרות זו.

אשר על כן, אני מורה כדלהלן:

א. הנאשם יועבר על ידי שב"ס בשיטת "דלת אל דלת" לקהילה הטיפולית "מלכישוע" ביום 26.01.22 עד השעה 13:00.

ב. שהיית הנאשם בקהילה תהיה בכפוף לתנאי המקום.

ג. לבד מהכללים הנהוגים בקהילת "מלכישוע", נאסר על הנאשם לצאת מהקהילה, למעט מקרים שהדבר יותר לו על ידי בית המשפט - דוגמת צרכים טיפוליים או לצורך התייצבות למשפטו, וגם אז ייעשה הדבר בליווי מדריך מלווה מוסמך מטעם הקהילה.

ד. הפרת כללי הקהילה או עזיבת המקום תביא למעצרו של הנאשם עד תום ההליכים המשפטיים.

ה. הקהילה הטיפולית תדווח לשירות המבחן ולבית המשפט מיד אם יעזוב הנאשם את תחומי הקהילה.

ו. בכל מקרה של סיום השהות בקהילה בטרם השלמת ההליך הטיפולי, על הנאשם להסגיר עצמו מידיית למשטרה ולשוב למעצר. במקרה שכזה, הוא יובא בפני שופט בתוך 24 שעות ממעצרו.

ז. להבטחת קיום תנאי השחרור וכערבות לקיום תנאי הקהילה הטיפולית "מלכישוע", יפקיד הנאשם בקופת בית המשפט סך של 2,500 ₪ במזומן, יחתום על התחייבות עצמית בסך של 10,000 ₪ וימציא ערב צד ג', שיחתום על ערבות עצמית בסך של 10,000 ₪. הערב יהיה אחיו של הנאשם, היילה טסמה ת.ז. 323509943.

על הערב לדווח למשטרה מיד עם ידיעתו כי הנאשם עזב את הקהילה או הורחק ממנה מכל סיבה שהיא.

ח. ניתן צו לעיכוב יציאתו של הנאשם מהארץ.

ט. ניתן צו פיקוח מעצרים בשירות המבחן למשך ששה חודשים מהיום.

שירות המבחן ידווח לבית המשפט על כל שינוי בלתי צפוי במצבו של הנאשם, ויגיש תסקיר משלים עד ליום 26.04.22 בדבר התקדמות הנאשם בתהליך הטיפולי.

נקבע לדיון המשך ליום 1.05.22 שעה 09:30.

הדיון הקבוע לטיעונים לעונש ליום 3.02.22 מבוטל.

המזכירות תשלח עותק החלטה זו לשירות המבחן ולקהילת "מלכישוע".

זכות ערר כדיון.

ניתנה היום, כ"א שבט תשפ"ב, 23 ינואר 2022, במעמד
המתייצבים.

